

Proefresultaten winterkoolzaad Inagro 2016

In 2015 werd door Inagro te Wilskerke (kustpolder) en Zande (lichte polder) een rassenproef aangelegd met 16 koolzaadrassen. In onderstaand artikel kan je de proefveldresultaten terug vinden van de rassenproef te Wilskerke. Wegens te veel ziekteaanbasting in het veld van Zande worden de opbrengstresultaten hiervan niet in het verslag opgenomen.

1. Teeltseizoen 2015-2016

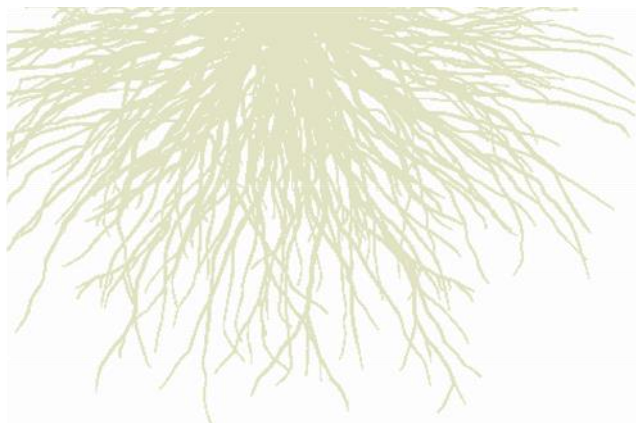
De Vlaamse koolzaadvelden stonden er vorig najaar 2015 zeer goed bij. In tegenstelling tot het vorig seizoen (2014-2015) kregen we na de zaai voldoende neerslag zodat het koolzaad goed van start ging. Na de regenperiode kwam er een droge periode waardoor de aardvlooien van de partij waren. Gezien het zaai niet meer behandeld is met een insecticide (neonicotinoïden) werd er in de praktijk dan ook hier en daar vollevelds behandeld tegen de grote en kleine aardvlo.

Door de dunne standdichtheid vorig seizoen (ten gevolge van de droogte), werd er dit seizoen in de kustpolder dikker (te dik) gezaaid. Dit seizoen was de opkomst daarentegen groot en op sommige percelen zorgde dit voor eerder fijnere, zwakkere stengels en in combinatie met de overvloedige regen resulteerde dit in lichte tot matige legering.

Gezien de dikke gewasstand viel de duivenschade mee dit jaar. Op de percelen waar toch duivenschade was, herpakte het koolzaad zich goed. Kort na de bloeiperiode waren de weergoden ons niet gunstiggezind. De vele regen zorgde dan ook op enkele percelen voor lichte tot redelijke aantasting van schimmelziektes (sclerotinia, alternaria, cylindrosporiose). Herhaaldelijke zaai van waardplanten zoals erwten, bonen en koolzaad zorgen voor een grotere kans op schimmelziektes. Een behandeling is in deze gevallen sterk aangewezen.

2. Oogst 2016

In regel valt de oogst van het koolzaad tussen de oogst van de wintergerst en de wintertarwe. Op dat moment is het koolzaad voldoende afgerijpt. De koolzaadoogst is dit jaar meestal vlot verlopen door het goede weer rond 20-25 juli. De meeste percelen werden dan geoogst. Op enkele percelen was het koolzaad nog niet voldoende afgerijpt en gebeurde de oogst enkele dagen later. Het vochtgehalte van 9 % werd goed gehaald. De grote hoeveelheid neerslag op het einde van de bloei (eind mei-begin juni) zorgde niet enkel voor een verhoogde druk aan schimmelziektes, maar ook voor een lager HL-gewicht in vergelijking met andere jaren.

Dit jaar bedroeg de gemiddelde opbrengst in de praktijk van de telers rond de 4,1 ton/ha terwijl dit vorig jaar zowat 5,3 ton/ha was. De koolzaadprijs was eind juli rond de 360€/ton (ex BTW). Daarenboven wordt het koolzaadstro veelal vlot verhandeld. Gezien de matige opbrengst dit jaar, behalen we dankzij de lage teeltkosten, toch nog een behoorlijk rendement.

2.1 Resultaten rassenonderzoek

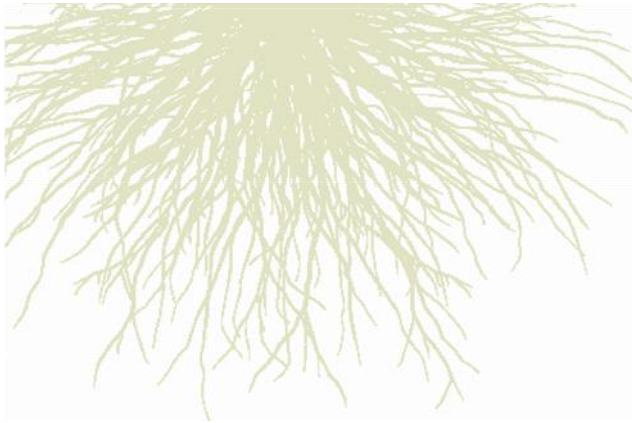
2.1.1 Resultaten rassenproef winterkoolzaad Wilskerke teeltseizoen 2015-2016

Het proefveld winterkoolzaad werd geoogst op 20 juli 2016 bij mooi, zonnig weer. Dit gebeurde met een klassieke maaidorser, uitgerust met 2 kantmessen. De bekomen zaadopbrengsten waren matig. De gemiddelde opbrengst over alle rassen van het proefveld te Wilskerke bedroeg 4607 kg/ha bij een vochtgehalte van 9 %. Ook in de praktijk worden dergelijke opbrengsten genoteerd.

**Tabel 1: Rassenproef winterkoolzaad Inagro, Wilskerke (kustpolder) 2016.
Zaadopbrengst, rangschikking van de rassen naar dalende productiviteit.**

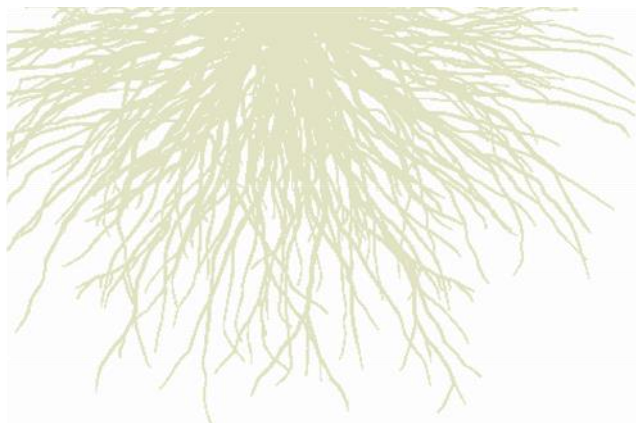
Ras	Type	EU Rassenlijst (eerste jaar van opname)	Zaadhuis	Mandataris of verdelers	Opbrengst Wilskerke (bij 9% vocht en 2,5% aftrek onzuiverheden)	
	(*)				kg/ha	relatief tov gemiddelde
Dalton	HR	FR-2014	DSV	Limagrain	5291,6	114,9
DK Expansion	HR	FR-2015	Dekalb	Monsanto	5111,2	110,9
DK Explicit	HR	FR-2011	Dekalb	Monsanto	4857,3	105,4
DK Exalte	HR	FR-2014	Dekalb	Monsanto	4774,0	103,6
Hertz	HR	FR-IT-2013	Momont	JorionPhilips-seeds	4728,3	102,6
DK Exentiel	HR	UK-2013	Dekalb	Monsanto	4691,6	101,8
Arizona	HR	FR-2014	Limagrain	Limagrain	4667,1	101,3
DK Exquisite	HR	HU-2008	Dekalb	Monsanto	4658,1	101,1
Alabama	HR	UK-2014	Limagrain	Limagrain	4621,7	100,3
Bender	HR		DSV	AVEVE	4519,7	98,1
DK Exception	HR	FR-PL 2014	Dekalb	Monsanto	4517,3	98,1
Diffusion	HR	FR-2011	DSV	AVEVE	4430,1	96,2
DK Excellium	HR	FR-UK-2011	Dekalb	Monsanto	4425,2	96,1
PT211	HR		Pioneer	Pioneer Semences	4384,6	95,2
PT225	HR	DE-2013	Pioneer	Pioneer Semences	4141,6	89,9
Mercedes	HR		DSV	AVEVE	3889,6	84,4
Gemiddelde					4.607	100
V.C. (%)						5,67

(*) HR = gerestaureerde hybride

In Wilskerke gaf het ras Dalton (114,9%) dit jaar de hoogste zaadopbrengst, gevolgd door DK Expansion (110,9%). DK Explicit (105,4%) en DK Exalte (103,6%) sluiten daarbij nauw aan. De overige rassen die eveneens boven het gemiddelde scoorden waren Hertz (102,6%), DK Exentiel (101,8%), Arizona (101,3%), DK Exquisite (101,1%) en Alabama (100,3%). De rassen Bender (98,1%) en DK Exception (98,1%) scoorden juist onder het gemiddelde. Minst goed presteerden PT255 (89,9%) en Mercedes (84,4%).

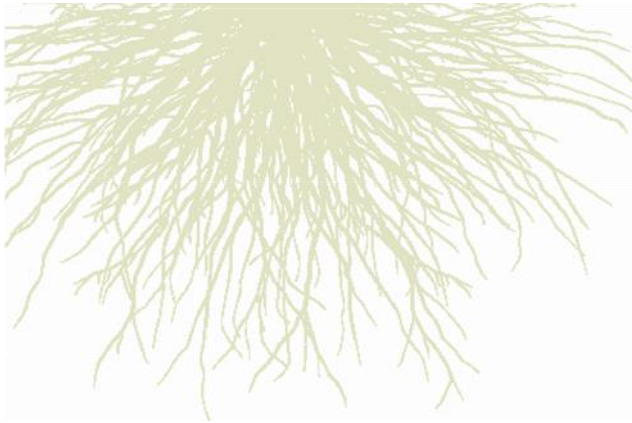
Het betreft hier opbrengstresultaten van één proefplaats (Wilskerke in de kustpolder) tijdens het groeiseizoen 2015-2016. De opbrengstcijfers van één jaar zijn eigen aan de groeiomstandigheden van het betreffende jaar. Bij de rassenkeuze is het niet aangewezen zich enkel te laten leiden door de opbrengstcijfers van één jaar. Om het opbrengstvermogen van een ras optimaal te evalueren is het noodzakelijk resultaten over meerdere proefplaatsen en meerdere proefjaren (bij voorkeur minstens drie proefjaren) te beschouwen.

2.1.2 Resultaten rassenproeven winterkoolzaad Inagro meerdere proefjaren

Tabel 2: Rassenproeven winterkoolzaad Inagro, meerdere proefjaren
Zaadopbrengst (relatief t.o.v. getuigen *), rangschikking van de rassen naar dalende gemiddelde productiviteit binnen elke groep proefjaren.

Rassen	Type	2011	2012	2013	2014	2015	2016	Gemiddelde
	(**)	De Moeren (Veurne)	Gemiddelde Nieuwpoort (klei) en Zande (klei/zand)	Zande (klei/zand)	Meetkerke (klei, kustpolder)	Wilskerke (klei, kustpolder)	Wilskerke (klei, kustpolder)	
Rassen 5 jaar beproefd								
Dynastie	HR	98,7	100,2	104,0	94,5	105,0	-	-
Rassen 4 jaar beproefd								
Diffusion	HR	-	-	102,3	100,9	103,3	96,2	102,2
DK Excellium	HR	-	85,4	-	105,1	101,6	96,1	97,4
Rassen 3 jaar beproefd								
Hertz	HR	-	-	-	106,2	101,9	102,6	104,1
Rassen 2 jaar beproefd								
Dalton	HR	-	-	-	-	90,0	114,9	102,5
DK Explicit	HR	-	-	-	-	96,3	105,4	100,9
DK Exentiel	HR	-	-	-	-	97,9	101,8	99,9
DK Exception	HR	-	-	-	-	99,7	98,1	98,9
DK Expertise	HR	-	-	-	107,0	105,8	-	-
DK Eximus	HR	-	-	-	95,5	87,1	-	-
Rassen 1 jaar beproefd								
DK Expansion	HR	-	-	-	-	-	110,9	110,9
DK Exalte	HR	-	-	-	-	-	103,6	103,6
Arizona	HR	-	-	-	-	-	101,3	101,3
DK Exquisite	HR	-	-	-	-	-	101,1	101,1
Alabama	HR	-	-	-	-	-	100,3	100,3
Bender	HR	-	-	-	-	-	98,1	98,1
PT211	HR	-	-	-	-	-	95,2	95,2
PT225	HR	-	-	-	-	-	89,9	89,9
Mercedes	HR	-	-	-	-	-	84,4	84,4
Flash	HR	-	-	-	-	113,1	-	-
DK Exkio	HR	-	-	-	-	98,4	-	-
Getuigen (*)		100 (= 5.452 kg/ha)	100 (= 4.306 kg/ha)	100 (= 5.437 kg/ha)	100 (= 5.537 kg/ha)	100 (= 6.116 kg/ha)	100 (=4607 kg/ha)	100

(*) Getuigen:

- 2011: gemiddelde van Flash, DK Equisite, Dynastie, Exocet, Limone, Monalisa, PR46W14, Safran
 - 2012: gemiddelde van Sensation, Bonanza, Safran, Chrome, DK Equisite, PR46W4, Dynastie, Atenzo, Exocet, Flash, Climber, DK Excellium
 - 2013: gemiddelde van Diffusion, Dynastie, DK Equisite, Chrome, Bonanza, Safran, DK Explicit, DK Exstorm, Atenzo, Arsenal, Genie
 - 2014: gemiddelde van DK Expertise, Herz, Inspiration, DK Excellium, Bonanza, Diffusion, DK Equisite, PT 225, PT 211, Comfort, Chrome, DK Eximus, Dynastie, Sherpa
 - 2015: Flash, DK Expertise, Dynastie, Diffusion, Hertz, DK Excellium, DK Exception, DK Exkio, DK Exentiel, DK Explicit, Dalton, DK Eximus
 - 2016: gemiddelde van Alabama, Arizona, Bender, Dalton, Diffusion, DK Exalte, DK Excellium, DK Exception, DK Exentiel, DK Explicit, DK Equisite, EK Expansion, Hertz, Mercedes, PT211, PT225
- (**) HR = gerestaureerde hybride

3. Uitzaaai 2016-2017

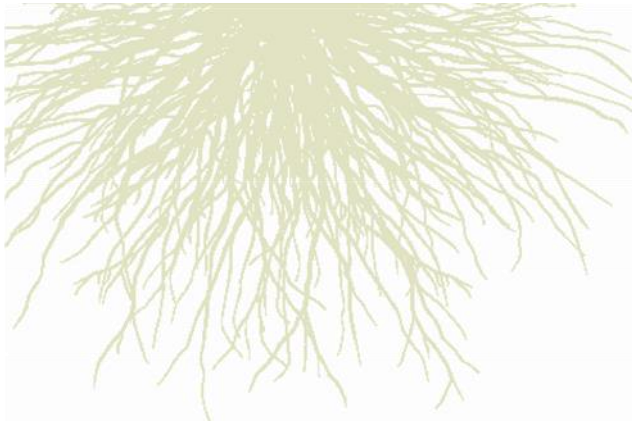
Best wordt gezaaid tussen 1 en 25 september. Indien later gezaaid wordt gaat het koolzaad klein de winter in zodat het nog meer last heeft van natte perioden en ook kwetsbaarder is voor de duiven.

In de zware gronden is regen na zaai bevorderlijk om een goede opkomst te bekomen. Bij een trage, onregelmatige opkomst en warm droog weer, is het moeilijker om de strijd tegen eventuele slakken en aardvlooien aan te gaan.

Let bij de rassenkeuze naast de potentiële zaadopbrengsten vooral op de **legergevoeligheid**.

Toediening van drijfmest vóór de zaai is interessant omdat dan meestal een goede najaarsgroei vastgesteld wordt. Bovendien is er door de najaarstoediening voldoende NPK aanwezig zodat het koolzaad tijdig kan hergroeien in het voorjaar. Het blijft daarbij niet enkel bij een groeivoorsprong, meestal zijn de zaadopbrengsten ook beter.

Zaaien kan met een schuifrad- of pneumatische zaaimachine maar niet met een nokkenrad-type. In de lichtere gronden zaait men soms koolzaad op dezelfde manier als een groenbemester, nl met een elektrische zaadverdeler op de cultivator.

4. **Koolzaad misschien ook voor jou?**

Koolzaad opnemen in de teeltrotatie heeft meerdere voordelen. Koolzaad is door de diepe beworteling structuurbevorderend. Op natte percelen kan dit voor een betere afwatering zorgen het jaar nadien, met een hogere opbrengst in de volgteelt. Daarnaast kan in koolzaad resistente duist zeer goed aangepakt worden. Tevens blijft koolzaad een lage kostenteelt op gebied van ziekte- en insectenbestrijding en wordt er dit jaar bij de huidige koolzaadprijs , in vergelijking met tarwe, nog winst gemaakt.

Voor meer info over winterkoolzaad : LCG vzw (www.lcg.be) en APPO vzw (www.appo.be)

INAGRO vzw, afdeling akkerbouw, Rumbeke - Beitem
Alain Vandaele
Anne-Sophie Vandevoorde
ing. Daniël Wittouck
ing. Jonas Claeys